

HISTOR ADMIRABL

EUS A VUEZ

SANTEZ HELENA

Var ton : YAN GUERIN.

C. G. R. M.

Brema e fell din discleria
Ar vuez santez Helena :
Bezit attentif d'he c'hlevet,
Ho calon sùr a vo touchet.

Clèvet a refet e buez.
Carguel eus a òristidignez,
Hac ar martir e deves bet,
Hac a zo ganti c'hoarvezet.

Me lavaro d'ec'h pen da-ben
E voa hi caëra semeulen
A guement a vije caret,
Gant ar bed oll voa enoret.

Beza voa 'vrassa qualite,
Pa voa hi merc'h da eur roue :
Rac merc'h voa d'ar rone Anton,
E Constantinopl voa e dron.

Pa voa Pap e Rom sant Clement,
Ennes a voa eus e c'herent,
E voe bars er bed-mâ ganet
Er blaves pevar e haut ha dec ,

Goude an Incarnation
A Jesus, hon rone guirion,
Er guer eus a Constantinopl,
Hac estimet bras gant ar bobl.

Pa voe en oad a bemzec vloas,
He mam diganti a varvas,
Ma fallas d'he zad e c'havet
Evit ma vije e bried.

Mont a eure da gaout ar Pab,
Hac en esper caout e c'hrat,
Evit caout e gonsautamant
Da zimezi d'he verc'h yaouanq.

Ar Pab neuze pa er c'hilêvas,
A respont gant eur horror bras :
Pelec'h m'ar c'hristen var ar bed
A guemerse e verc'h da bried ?

Gant an ilis eo difennet,
Ha gant Doue eo ordrenet,
Na vezo james eureujet
Eun tad d'e verc'h james nepret.

F
96 000-773 B/8

E ve dimezet eur verc'h d'e zad,
Ennez zo eur c'hriñ exécrapl;
Eur c'hriñ a enep ar lezen
Siouaz ! etouez ar gristenien.

P'e devoe clevét Helena
Ec'h arruje sùr quemant-mâ,
Var ar môr en em ambarquas,
Hac ep Flandrez en em rentas.

Eno pa voe hi arruet,
En eun eclus en em rentet,
Pa voe tost da eun abati,
E commançs son ar c'hlec'hi.

Neuze an oll leanezet
A voe querquent bras estonet
O clevet ar c'hleyer o son,
Hac int mont oll en oréson.

Hac int mont da sellet neuze
Piou a voa êru er c'hontre,
Mar remerqjont eur femeulen
A zeuê d'ho c'haout pen-da-ben.

Mont a rejont en procession,
Gant respet ha devotion,
Evit monet d'e rancontri,
Gant eur joa vras d'e saludî.

Ha pa velas hi aneze,
E voe estonet bras ive,
Hac oc'h o guelet a vanden
O tout d'e rancontr evellen.

Neuze resevjont anezi,
Ha conduet d'an abati;
Rac guelet a rent oll certen,
E care an Autrou souveren.

Mes na chommas qet pell gante,
E chenchas timal a gontre
Drac ar roue Catebron,
Eun den cruel ha dirézon.

Mont a eure var bord ar môr
Evit sovetei e enor,
Hac e pedas merdaidi
Mar plich ganeoc'h va ambarqi.

Eun dra derrapl a erruas
Pa voant e creiz ar môr glas,
Rac an dud oll a voa lazet
Gant ar c'horserrien arraget.

Exceptet gant Helena,
E voa eur femeulen ar gaëra;
O sonjal cavet e guerc'hdet,
E voa hi ganto reservet.

En oréson en em laqas,
Da Jesus en em recomandas:
M'ho ped, va Jesus, va roue,
Conservet va virginite.

Pa voa achuet e feden
D'hor Zalver Jesus ev'hen,
Eun tan eus an ee a g'oesas,
Al lestr hac an dud a'ouqas.

Hi voe preservet gous'oude
Ganteurplanquen dre c'hrac Doue,
Ec'h arruas er rivier Sign,
E quichennic bord eur jardîn.

Ar rivier 'ye bete Londrez,
Hac eno e voa eur verjez.
Hac eur feutenn gaër a gavas,
En e c'hichen e tisquizas.

Ar roue Herri e guelas,
Bars en eun dristidiguez vras,
Azeet etal ar feunteun,
Ha ne voa den en e c'hichen.

Tostat a rās neuze outi,
Hac e c'houlennas diganti :
Livirit din presentamant
A belec'h oc'h merc'hiq yaouanq.

Me zo eus a Constantinopl,
A guereant pinvidic ha nobl,
Hac a zo amañ achappet
A dre daouarn ar barbaret.

Ah! va c'halon a fazin-din.
Rac naon e meus, ne allan mui ;
Pell bras zo n'emeus, débret tam
Ha va c'halon em e breiz a rann.

Ar roue Herri p'e c'hévas,
D'e aumonier a gommandas
Monet pront da guere'hat dezi
Peadra vit e zbulaji.

Neuze en e bassas gantà
Ebars en e da loja,
Hac o tout d'e recommandi
Evel unan a dud an ty.

Goude-se e voant demezet,
Souden e voe grét an euret,
Hac ar fest a badas gante
Betec an nombr a ugent de.

Daou vlaves antier ez int bet
En o fljadur assuret,
Qen en em gavas douguerez,
Neuze e devoe goal vuez.

Digant e mam-gær, ar Zantez,
E devoa calz a baourantez ;
Herves ma rapport an histoar,
E devoa calz deus a c'hlaç'har.

Ar roue Herri a yas timat
Da gaout hon tad santel ar Pab,
Evel m'en d'oa recommandet,
D'ar goubad ouz ar Sariaziuet.

Lezel a eure en secret
Tri verq er guer deus e gachet :
Bei ras unan da Helena,
Eun all da Vari Cloestra.

An drede neuze a roas
D'ar c'hont a voa e vignon bras,
Da bini a recommandas
E bried gant affection vras.

Glac'har vras a voe er pales,
O lavaret adieu assambles,
Hac epad eiz vloa varnugent
N'en em volint sur e nep hent,

Helena e devoa ganet
Daou vnguel a voe eær meurbet ;
He mam-gær a roas da gredi
Penos e devoa bed daou guy.

Ar roue Herri pa glevas,
A voe certen estonet bras,
O clevet e devoa ganet
Daou guy evelse e briet.

Neuze a voa c'hi condaonet
Da gaout e breç'h deo troc'het,
Hac amaret e bugale
Unan dezi a bep coste.

Ambarquet, voe voar ar môr bras,
Ebars e Breiz e tisquennas.
Al lestr en devoa e digasset
Da Londrez a zo retournet.

Cri vije 'r galon na voe-lje,
Oc'h e guelef nep a vije :
O rei da zena d'e bugale.
Hac hi prest da vervel digante.

Da gousquet pa en em laqas,
Daou leon deus ar c'hoat e teuas
Hac a gassas an daou vuguel ;
Qement-mâ certen voa cruel !

Un Ermit a voa neuze 'r c'hoat,
Ha dious ar c'fri e zeuas timat ;
Hac a gavas an daou vuguel,
Etre griffou daou leon cruel.

Unan ané Bric a hanvas,
Eguile Martin a c'halvas ;
O daou e voant gantan muguel
Epad c'hoesec vloas assuret.

Ebars epad an amzer-mâ
E voe e Naonet Helena,
Hac eun hostises a gavas,
Truez outi a gemeras.

Chom a eure da zervic'h,
Ebars an ty voa 'n disterra ;
Dispriset voa gant pepini,
Laqet voa da d'orcha listri.

Ober a re gant dilijanç
Hep na rebel na repugnanç,
Quement a ordrener dezi,
Eno re oll hep contraignî.

Guelit amâ g'eg eur roue
Carguet deimeus a baourante,
Rentet qen humbl ha qen izel
Dirag ar bed universel.

Sellit brema'n humilite,
Honnez a blich bras da Lone,
Rac an humbl a zo exaltet,
Hac ar superb zo discaret.

Ar roue Herri a distro Rom,
Ha gantan ar roue Anton,
A erruas en e bales
Ebars er gær eus a Londrez.

Allas ! eno pa erruas,
Ar c'hout Gloucester a gavas,
Ha goulen neuze digantâ
Telec'h voa ent Helena.

Nao messenger voa digasset
Dirac ar roue da lavaret
O doa digasset pep a liser
D'ar c'hout Gloucester, a dra sele

Mes eun all a zeuas goude,
A lavaras ar viciaat,
Penos a voa bet v'abisset
Gant ar rouanez eoz assuret.

Ar rouanez eoz zo condaonet,
Ha vezan eun beo losquet,
Abalamour ma e devoa
Laquet trec'h hi bree'h Helena.

Me lavaro deoc'h ar recit
An daou vuguel hac an Ermit,
Ha penos voa an disparti
Ebars er c'hoat gant cals a gri.

An Ermit var bord ar rivier
A yeas gant an daou vuguel.
Aman, emezan, o qivis
Ganen d'am zy ho tigassis.

An daou vuguel a respontas
Wan Ermit onto ys gouzas :
N'en dé qet c'honi la, Ermit mal,
Eo a so a dra sur hou tad ?

An Ermit neuze a lavaras,
Deze gant tristidiguez vras :
Allas ! m'ho cavas aman lezet
Etre bleizi ha leonet.

Ha gant truez m'ho tigassas
Ho taou ganen d'am ermitach,
Hac emeus ivez ho mignuel,
Hoc'h eleyet hac iustruet.

An daou vuguel a lavare
An eil d'eguite aneze :
Pa n'en dé an Ermit hon tad,
Deomp-ni brema da glasq hou mad.

An Ermit a voe trist meurbel,
Pa o c'blevgs a lavaret
E zajeat, allas ! da glasq o mad,
Pa na voa qet en voe o zad.

Pa voant o tiscours eyelse,
Erruout mer aidi eue,
Brema ez eus c'hoë-ec vloa
E leqezomp ana lleleus.

Gant angen vras digousolet
De daou vuguel e doa collet,
Ne devoa bree'h nemet neuu
Da zicour daou vuguel bian.

Neuze e lavaras Martin :
Brie, va breur, deomp bete 'r fin,
Flec'h un plijo gant Done hor c'hoë :
Ma cavinp hor mam eur vech choa :

Merdadidi, ni ho suppli,
Plijet guenec'h tou ambarqui,
Ma zomp en hano Done
Da glasq hor bro hac hor c'kontre :

Ar merdadidi a respontas
D'an daou vuguel pa o c'blevas :
Deut en hon lestr hac ambarque,
Ni ho laquei en donar assuret.

En Allemagn ec'h arrijont,
Hac arr hant dezo a rejoat ;
Ouspen a rejoat da seiza
D'an-daou vuguel, gant eals a jont.

En Bayjer pa voant arru,
E zeont ho daou a ru da ru,
Ma o guelas ar romanes
Ebars er ru eus e fates.

Ma gommendas d'e messenger
Mont da quere'hot an daou vugue,
Hac quen coër oant evel an de,
Clorianda o admire.

Digasset oant neuze dieazi,
Roet e voe dezo da zibri ;
Neuze evel tud affamet
Ne squizent o libri o baëd.

Re hir ve ma content antier
Ar brezel voa er bro Bavier,
Mes beza voant victorius
An daou vuguel, dre c'hrac Iesu.

Martin a voa eun den vaillant,
Hac ebars er gombat sanglant
Laha reas cals a Sarrazin
Ha calz eus an Turquianet.

An Itron Varia Boloigne
O sicouras sur an deiz-se,
Hag evit caout ar victoar
Dre c'hraç Jesus var an douar.

Da Doue e teujont ac'hane,
Eur gaer so en Tourene,
Sant Martin a voa aumonier
Da rei soulach d'ar beorien-ger.

O mam ivez a erruas
En Tour gant eur baourante vras,
Pa voa Martin o tistrihui
An Aluzon da bep hini.

Goulen a eure diouti,
Pa deuas da zellet outi :
Pe a lec'h oc'h-hu dent amâ ?
C'houi n'endoc'h qet eus ar vro-mâ.

Commanç a ras neuze e galon
Da zonet d'e biqat qen don,
Neuze e teuas sonch dezâ
Ebars en e vam Helena.

Diaguent en devoa clêvet,
Evel ma hon eus rapportet,
E voe troc'het eur vrec'h dezi
Ha en dont da sonjal enni.

Neuze en em anavejont ;
Gant joa vras en em saludjont :
Autrou Jesus, eme Helena,
Va bugale gues a velan.

Ne zezirent qet qent mervel,
Nemet guelet va daou vuguel ;
Ma bugale, meulomp Jesus,
Zo bet 'n omp audrel trugarezus.

Autrou Jesus, Roue an Trôn,
Homâ zo consolation,
Da eur vam e devoa collet,
He daou vuguel e deus cavet.

Pebez joa ive evithi
Goelet c'hoas ar roue Herri :
Ar prins-se qen madelezes,
Qen humbl ha qen carantezus.

O Doue emei, ma fried,
Guel-bell e c'homp bet separet
An eil siouaz ! dious egnile ;
N'em goelfet mui pell en bue.

Ea c'houi, ma zâd, prins meurbet
'Vel pa vijen a re 'n ho ty, cri,
Oc'h eus bet occasionet
D'ar poagno bras a meus zouffret.

Adieu dec'h oll a lavaran
Galvet hon prim d'en em rentan
Bremâ en pales ann envo
Ea recompanz d'em oll poanio.

Adieu, ive, va bugale,
Mout a ran breman en han'Doue,
Ho pet ac'hanon sonj a memoar,
Va bugale guer, var an douar.

M'em bezo sonch ac'hanoc'h ive
Pa vin en rouantelez an ee,
Evit ma veziup oll assambles
Er Barados gant an zêles.

(Propriété.)

CANTIC AR BURETE

Voar eun ton nevez.

Clevit oll, yaouanquis, avison excellent,
Tenquet deus ar Scritur ar Zent, an dud savant,
Vit dont da gonservi antier ar burete
Hac ive ho brud vad e mesq tud ar c'hontre.

Eur paour gant he enor so muioe'h estimet
Vit eopl ha pinvidic m'ar bent dishenoret,
Rac p'an defe eua den oll vado ar bed ma,
Birviquen an henor collet n'all prena.

Hognen mam an henor eo ar gnir burete,
Vel mam an dishenor eo ar lubricite :
Nep so chast e nevo istim oll dud ar bed,
Hini Doue, ar zaent, an xelez biniguet.

Vertu ar chastete a nevez en avanç
A dalec ar bed-ma ato he recompanç,
Vel ma meus lavaret, mes he ini brassa
Vo gloar ar barados hep biquen finissa.

Divoallomp hon sellou, dorajo ar galou,
Hy ra antren ebars a bep sort sonjeson :
Conduomp aueze gant eur volesti vras,
Evit conserv bepret ar vertu hac ar c'hraç.

E toues ar vugale, vel e mesq an dud vras,
Ar fe, heu hou amzer, so divalo sionas !
A boan e zeo deze gouzout ho *Be ha Ba*
Ma canont chansoniou demeus ar re lousa.

Disquomp oll, christenien, ar voyen da viret
Ar burete a gorf hac ive a speret,
Rac balamour ma zeo eur vertu ar gaera,
An drouc-speret a glasq bepret he distruja.

Satan a zo, ouспен, fin a traytour meurhet ;
Ea dea deoatq emedy gant he bechou stignet,
Evel eur bleiz, nos de, ho re tec an devet :
Divoallomp. me ho ped, rac beza devoret.

Imitomp ar Vere'hes, Suzanna ha sant Yan,
En eur guir, an oll zent evit beza divlam ;
Hañ hon Salver Jesus, sourecn ar bareie,
Er gloar hon curuno, hed an eternite.

Ea taat, quemeromp squouer deus ar verzerien,
A heuilias er bed-ma, oll, hent ar binijeu :
Na neveys quet moyea da c'houit ar victoar,
Da da veza, un de redompansel er gloar.

A hent all, re hir ve donet da rapporti
Histoar an dud impur, ha re an dud impi.
Balhasar dr' er maro a so bet prompt squët,
Ha Sodom ha Gomorh gant tan an én devet.

Evit fin pelleomp deus an occasion ;
Ra vo hon meleziour, Samson ha Salomon ;
Ar fura, ar c'hrenva a so deut da gouëa :
Ha nin a gont beza fermoc'h bars en hon zaa ?

Na neo quet necesser deomp e n'em separi
Na demeus hou c'herent na demeus tud hon zy,
Vit evel hermitel, maout bars er c'hoajou
Da ober pinijen ar rest deus hon deion.

Er bed, gant grac Doue, ha gant bolante vad,
Nia a cava moyea vit en em sauetaat :
Yrhomp deus ar pec'het, heuilomp na aviel,
Vel Jesus ; vit gantz maout d'ar gloar eternal !

Guere'hes Vari, Mam vad, sicour ar pec'herien,
Divoallet ac'hanomp deus hon adversourien.
Gret ma vezimp ato par, chast ha vertuüs,
Da c'hortos, en eüvo, ganec'h meuli Jesus !